

CSA Magyarországon

A CSA rendszerben értékesítő biogazdáknek rendezett egész napos programot 2012. február 3-án az Ökológiai Mezőgazdasági Kutatóintézet (ÖMKI), a Szent István Egyetem Környezet- és Tájgazdálkodási Intézete ESSRGkutatócsoportja, és a Tudatos Vásárlók Egyesülete (TVE).

Az élelmiszer előállítását és fogyasztást ma már hazánkban is a mezőgazdasági tömegtermelés logikája uralja, amelynek hatásai közé sorolhatjuk a gazdaságok átlagos méretének folyamatos emelkedését, és ezzel párhuzamosan a kis- és közepes méretű gazdaságok számának csökkenését. Ezzel együtt a kereskedelemben forgalmazott konvencionális élelmiszerek beltartalmi értékei, ásványianyag- és vitamintartalma csökkenő tendenciát mutatnak. Ennek oka többek között a nagy szállítási távolságok következtében fellépő frissesség-vesztés, továbbá az egyoldalú tápanyagellátást biztosító műtrágyák és a növényi immunrendszer psziszivitását szolgáló szintetikus növényvédők szerek intenzív használata.

A fenti problematika számos pontjára szolgál válaszul a termelés és fogyasztás átgondolt lokalizációja, amely mindkét fél – tehát a fogyasztó és a termelő – szempontjából is komoly előnyökkel jár.

CSA

A közösség által támogatott mezőgazdaság (Community Supported Agriculture) gyakorlatilag egy - a termelő és a fogyasztó között kötött - partnerségi megállapodás. A fogyasztó a gazdálkodási év elején kifizet egy adott összeget, mellyel jogosulttá válik a termés bizonyos hányadára, melyet a termények beérési ideje szerint hetente kiszállított adagokban kap meg, a termelő által garantált minőségben. A kiszállított dobozt vagy kosarat a termelő állítja össze, aszerint, hogy éppen miből mennyi termett. Így a fogyasztó gyakorlatilag „együtt sír, együtt nevet” a gazdasággal, vállalja vele együtt a mezőgazdasági termelés kockázatait. A rendszer

így újra összeköttetést teremt a fogyasztók és gazdálkodók között: a résztvevők tudják, honnan származik az étel, amit esznek, a gazdálkodó pedig már a gazdálkodási év elején bevételekhez jut. A rendszer azt hangsúlyozza, hogy a fizetség nem kizárólag a végtermékért, vagyis az élelmiszerért jár, hanem a fenntartható gazdálkodás egészének támogatása a cél.

A kisebb léptékű, a helyi viszonyokhoz alkalmazkodni képes termelést a fogyasztó lakóhelyének környezetében működő (bio)gazdák megfelelő fajtataárással, szerves trágyák felhasználásával, szelíd növényvédelemmel végzik. Így egészséges, friss, helyi élelmiszert képesek szolgáltatni a szintén helybéli embereknek. A környezeti és társadalmi szempontból mérhető hatások mellett (munkahelyteremtés, szép és vegyszermentes környezet, egészséges táplálék) az ilyen rendszerek a helyi gazdaságot is erősítik, hiszen a paradicsomra és paprikára szánt forint nem egyik vagy másik nagy kereskedelmi lánc, hanem egy helybeli kisvállalkozó termelő zsebébe vándorol. Angolszász nyelvterületen ezt a rendszert Community Supported Agriculture (CSA) névvel illetik, ami magyar fordításban Közösség Által Támogatott Mezőgazdaságnak felel meg. Az Egyesült Államokban az elmúlt két és fél évtizedben hatalmas sikert értek el a CSA-k. Az elsőt 1984-ben alapították, ma pedig kb. 6000 ilyen rendszer működik szerte az országban. Európa nyugati felén is hasonló a helyzet, pl. Franciaországban kb. 3000 ún. AMAP típusú kisgazdaság működik (ez a CSA francia megfelelője), melyek egységes szabályok szerint látnak el környékbelieket frissen betakarított terményekkel.

A rendezvény célja az volt,

hogy teret nyisson a tapasztalatcsereére a CSA típusú közvetlen kereskedelemben érdekelt hazai gazdálkodók között. Jó alkalmat adott az együttgondolkodásra, a közös nehézségek és lehetséges megoldások megvitatására, az ilyen „csomagrendszerek” jövőképeinek, prioritásainak felvázolására, a hazai viszonyokba illeszkedő, adaptálható működési modellek keresésére. A délelőtti folyamán Angliából, Németországból, Ausztriából és Franciaországból érkezett meghívottak, közösségszervezők mutatkoztak be, ismertették saját gazdaságukat és a különböző országokban elterjedt termelői-fogyasztói rendszerek jellegzetességeit. Délután a magyar résztvevőké volt a főszerep, a kialakult élénk párbeszéd során az érintettek megosztották egymással tapasztalataikat, ötleteiket. A külföldi termelők az eddigiekben felhalmozott tapasztalataiknak köszönhetően számos kérdésben tudtak segíteni, tanácsot szolgáltatni magyar gazdátársaiknak.

Bízunk benne, hogy Magyarországon is egyre több biogazdaság köré szerveződnek majd a személyes ismeretlenség és a bizalom alapuló termelői-fogyasztói közösségek. Bővebb információ a CSA rendszerekről és magyar képviselőikről hamarosan elérhető lesz az ÖMKI honlapján a Termelői-Fogyasztói Közösségek menüpont alatt.

Dezsény Zoltán

Biohírek az InfoRádióban!

Hallgassa az InfoRádió Tálaló című műsorát minden szombaton 11.30-kor, vagy olvassa el az információkat a www.inforadio.hu hírportálon.

 inforádió 95.8